



Kevään merkit

AIHE: Tutkin ja toimin ympäristössäni (EOPS 2014)

IKÄLUOKKA: esiopetus

TAVOITTEET: Opetuskokonaisuuden **käsitteellisenä** tavoitteena on, että lapset tutustuvat kevään merkkeihin luonnossa havainnoimalla näitä konkreettisesti. Opetuskokonaisuudessa harjoitellaan kevään merkkien nimeämistä ja kerrataan talveen liittyviä käsitteitä. Opetuskokonaisuudelle asetetut **menetelmälliset** tavoitteet ovat monipuoliset. Tavoitteena on pyrkiä tavoitteisiin havaintoja tekemällä, tutkimalla, päättelemällä ja selittämällä, kuvailemalla sekä vertailemalla. Opetuskokonaisuuden aikana oppilaita kannustetaan myös kuuntelemaan ja keskustelemaan havainnoistaan. Myös eri aisteja käytetään opetusmenetelmänä. Leikillisuus korostuu opetuskokonaisuuden toteutuksessa.

TARVIKKEET: pehmapallo, iPadeja + kuvia kevään merkeistä, huiveja sokkoleikkiin

KESTO: 2 x 45min

ESIVALMISTELUT: Ennen opetuskokonaisuuden toteuttamista opettajan täytyy joko itse kuvata luonnosta kevään merkkejä tai hankkia kuvat jostain valmiina iPadille. Opettajan kannattaa etukäteen käydä valitsemassa tarkoitukseen sopiva paikka ulkona työskentelylle.

MILLAISIIN ASIOIHIN ERITYISESTI KIINNITETTÄVÄ HUOMIOITA: Opetuskokonaisuus toteutetaan lähiympäristössä, mielellään metsässä, joten siirtymät kannattaa etukäteen organisoida mahdollisimman hyvin. Myös toteuttamisajankohta kannattaa valita tarkoin, jotta se palvelee tavoitteiden toteutumista.

KUVAUS TOTEUTUKSESTA: Opetuskokonaisuus aloitetaan yhteisellä hetkellä oppilaiden kanssa. Lapset heittelevät palloa kaverilta kaverille, ja jokainen saa kertoa vuorollaan esimerkiksi mistä pitää keväessä. Seuraavaksi oppilaat kasataan yhteen kasaan ja opettaja näyttää iPadilta/dokumenttikameralta heijastettuna kuvia oppilaille kevään merkeistä. Ohessa käydään opetuskeskustelua yhdessä oppilaiden kanssa. Tarkoituksena on käydä yhteisesti läpi kuvien avulla keskeisimmät muutokset luonnossa (lumen sulaminen, kasvien ”herääminen”, muuttolinnut, auringon valon lisääntyminen, talviuni/horros). Alkupohjustuksen jälkeen on aika siirtyä ulos lähimetsään.



Ulkona työskentely aloitetaan leikkimällä ”Tuo minulle” –leikkiä. Leikissä opettaja sanoo ”tuo minulle” käpy, lehti, oksa, risu, kivi, leskenlehti, jne. Oppilaat etsivät pyydettyä asiaa ja tuovat sen opettajalle. Kun kaikki ovat löytäneet esimerkiksi leskenlehden, käydään yhdessä läpi löydökset. Lisäksi opettaja improvisoi ympäristön mukaan ja pyytää tarvittaessa oppilasta sanomaan tuotavan asian. Seuraavaksi siirrytään tarkastelemaan lähiluontoa eri aisteja apuna käyttäen. Oppilaiden tarkoituksena on haistella, tunnustella, katsella luonnossa näkyviä kevään merkkejä ja kertoa näistä muulle ryhmälle.

Tämän jälkeen leikitään Luontosokko-peliä. Pelin ideana on, että oppilaat liikkuvat pareittain siten, että toisella on silmät kiinni ja toinen kuljettaa häntä johonkin luonnon kohteeseen. Sokko tunnustelee kohdetta ja yrittää selvittää tunnustelemalla tai haistelemalla mikä on kyseessä. Leikki vaikeutuu, kun sokko tuodaan pois kohteen luota ja hänen täytyy silmät avattuaan löytää kohde uudelleen. Opettaja ohjaa aistiharjoittelun ajan toimintaa, ja keskustelee oppilaiden kanssa siitä miltä kevät tuoksu ja kenties maistuu ja kuulostaa ja miltä kevät tuntuu jalkojen alla. Myös siitä miten kevät eroaa muista vuodenajoista on hyvä keskustella yhdessä oppilaiden kanssa.

Opetuskokonaisuus etenee viimeiseen työvaiheeseen, jossa oppilaiden tarkoituksena on päästä kuvaamaan luonnosta löytyviä kevään merkkejä. Oppilaat kuvaavat pareittain. Tärkeää tässä työvaiheessa on, että kuvausvaiheen jälkeen otetut kuvat katsotaan ja että oppilaat nimeävät nämä kevääseen liittyvät merkit sanallisesti. Opettaja voi halutessaan jatkaa vielä otettujen kuvien parissa esimerkiksi kuvataiteessa.

LISÄTIETOJA: Opetuskokonaisuuden toteuttaminen vaatii iPadeja 1 laite/oppilas työpari.



KYSYMYKSIÄ KEVÄÄN MERKEISTÄ

- näitä kysymyksiä voi käyttää opetuskeskustelussa yhdessä kuvien kanssa
- 1. Leskenlehti, sinivuokko, pajunkissat, silmut ja hiirenkorvat? (kuvat näistä kasveista)
 - Mitä muita kevään kasveja sinulle tulee mieleen?
 - Ylipäätään joka puolella alkaa vihertää
- 2. Minkä takia esimerkiksi nämä linnut muuttavat talveksi etelään? (kuva esimerkiksi laulujoutsenesta ja västäräkistä)
 - järvet ovat jäässä
→ vesilinnut eivät saa ruokaa
 - kylmä
→ hyönteissyöjille ei ole hyönteisiä ruuaksi, mutta siemensyöjät kuten punatulku selviävät talven yli
- 3. Tuleeko mieleen/tiedätkö muita muuttolintuja?
- 4. Miksi karhu nukkuu talviunta ja siili vaipuu talvihorrokseen? (kuva karhusta ja siilistä)
 - Vaikka karhu on kaikki ruokainen, se syö paljon kasvisravintoa ja etenkin marjoja
→ ravintoa ei talvella ole
 - Siili on pääasiassa hyönteissyöjä
→ ravintoa ei ole talvella
- 5. Minkä takia postilaatikot ovat vedessä? (kuva postilaatikoista veden keskellä)
 - Kevät tulvat
→ lumet sulavat ja maa on vielä vähän jäässä
→ vesi ei pääse imeytymään maahan